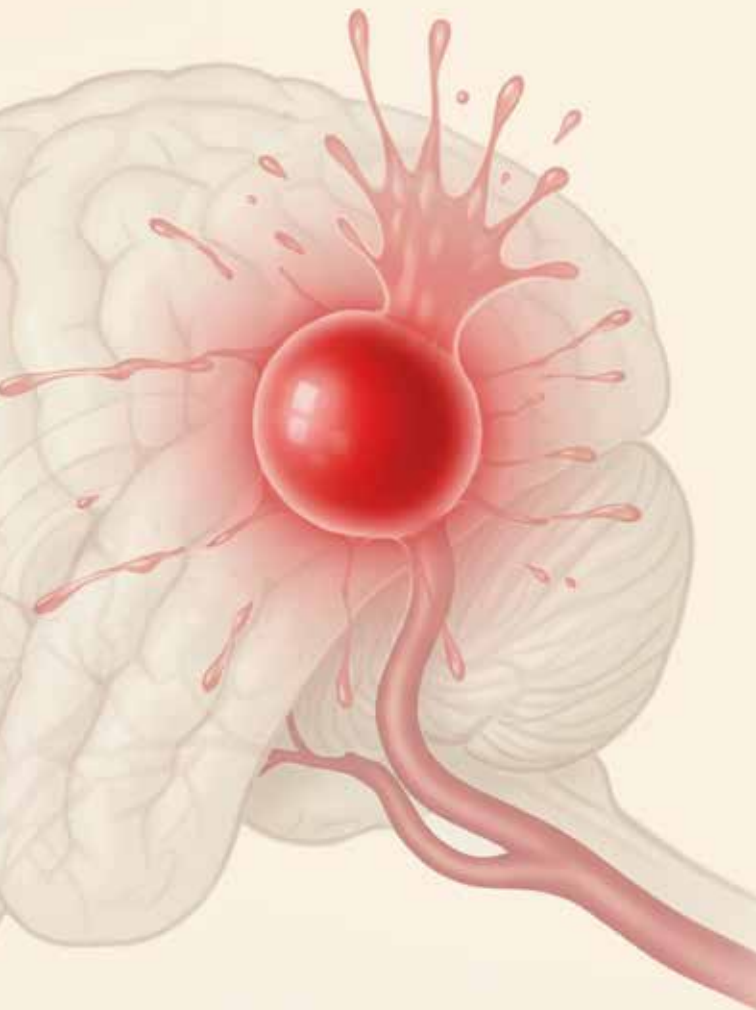

INTRAKRANIĀLO ARTĒRIJU ANEIRISMA

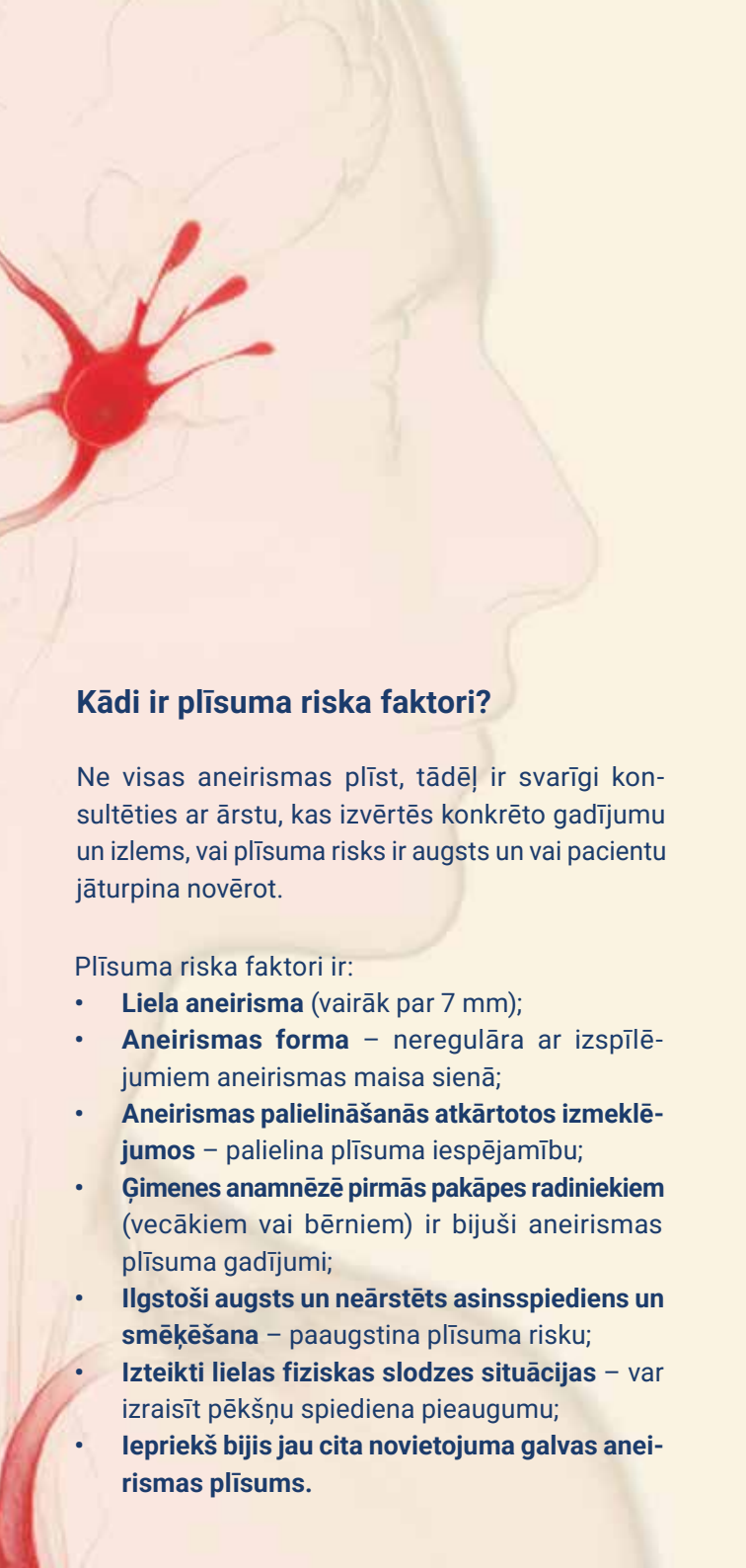
Kas ir intrakraniālā aneirisma, un kāpēc tā ir bīstama?

Intrakraniālo artēriju aneirisma ir smadzeņu asinsvada sienas iztūpums, kas rodas asinsvada sienas vājuma dēļ. Laika gaitā aneirisma var palielināties, kļūt nestabila un plīst. Plīsumi aneirisma izraisa asiņošanu galvas smadzenēs, kas ir dzīvībai bīstams stāvoklis un izraisa mirstību vairāk kā 30% gadījumu. No izdzīvojušajiem pacientiem 30-50% gadījumu var attīstīties vidējas un smagas pakāpes nespēja.

Kādi ir aneirismas veidošanās iemesli?

Aneurismas rašanos var ietekmēt vairāki faktori:

- **Iedzimta nosliece** – asinsvadu sienas vājumu var mantot ģenētiski;
- **Augsts asinsspiediens (hipertensija)** – palielina slodzi uz asinsvadu sienām;
- **Smēķēšana** – samazina asinsvadu elastību un veicina aneirismu veidošanos;
- **Asinsvadu slimības** – ateroskleroze, saistaudu slimības u.c.;
- **Galvas traumas vai infekcijas** – ļoti retos gadījumos.

Kādi ir plīsuma riska faktori?

Ne visas aneirismas plīst, tādēļ ir svarīgi konsultēties ar ārstu, kas izvērtēs konkrēto gadījumu un izlems, vai plīsuma risks ir augsts un vai pacientu jāturpina novērot.

Plīsuma riska faktori ir:

- **Liela aneirisma** (vairāk par 7 mm);
- **Aneirismas forma** – neregulāra ar izspīlējumiem aneirismas maisa sienā;
- **Aneirismas palielināšanās atkārtotos izmeklējumos** – palielina plīsuma iespējamību;
- **Ģimenes anamnēzē pirmās pakāpes radniekiem** (vecākiem vai bērniem) ir bijuši aneirismas plīsuma gadījumi;
- **Ilgstoši augsts un neārstēts asinsspiediens un smēķēšana** – paaugstina plīsuma risku;
- **Izteikti lielas fiziskas slodzes situācijas** – var izraisīt pēkšņu spiediena pieaugumu;
- **Iepriekš bijis jau cita novietojuma galvas aneirismas plīsums.**

Kādi ir simptomi?

Mazām aneirismām bieži nav simptomu. Tomēr, ja aneirisma strauji palielinās un rada spiedienu uz galvas nerviem var rasties redzes dubultošanās vai redzes straujas izmaiņas, vai, ja aneirisma plīst, var parādīties:

- **Pēkšņas, ļoti stipras galvassāpes** (“trakākās galvassāpes dzīvē”), kam nepalīdz pretsāpju medikamenti!
- **Apziņas traucējumi;**
- **Samaņas zudums;**
- **Sprandas stīvums.**

Ja parādās šādi simptomi – nekavējoties meklējiet neatliekamo medicīnisko palīdzību!

Kā var diagnosticēt aneirismu?

Radioloģiskie izmeklējumi ir galvenais veids, kā atklāt un arī izvērtēt aneirismas plīsuma riskus:

- **Datortomogrāfija (CT)** – ātrs veids, kā konstatēt asiņošanu smadzenēs;
- **CT angiogrāfija (CTA)** – detalizēti parāda smadzeņu asinsvadus un aneirismas;
- **Magnētiskās rezonanses angiogrāfija (MRA)** – nav nepieciešama kontrastviela, piemērota skrīningam, taču aneirismu detalizētai izvērtēšanai nereti papildus tiek veikta CTA;
- **Digitāla subtrakcijas angiogrāfija (DSA)** – visprecīzākais izmeklējums, biežāk izmanto, lai izvērtētu operācijas iespējas, gaitu un veiktu kontroles pēc ārstēšanas.

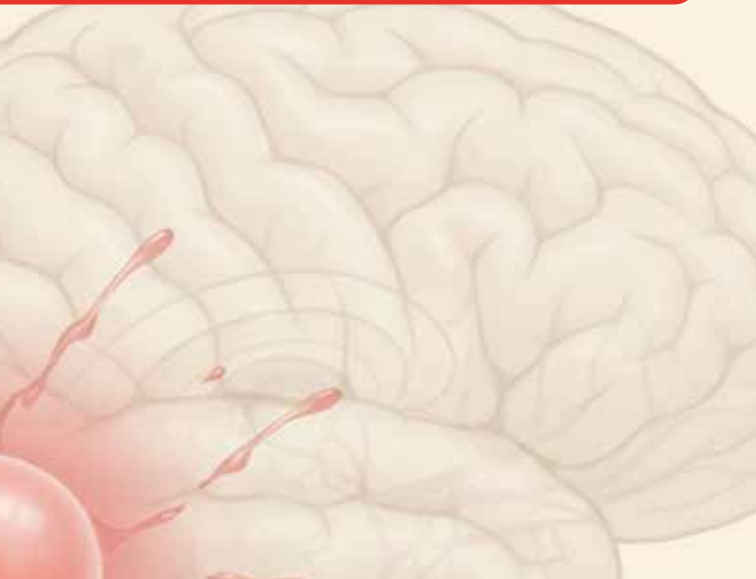
Vai ir iespējama profilakse?

Pilnībā novērst aneirismu veidošanos nevar, taču būtiski samazināt risku var ar šādiem soļiem:

- Asinsspiediena kontrole;
- Smēķēšanas atmešana;
- Veselīgs dzīvesveids – sabalansēts uzturs, fiziskās aktivitātes;
- Regulāras veselības pārbaudes un galvas asinsvadu izmeklēšana, ja ģimenē ir aneirismu gadījumi.

Intrakraniālās aneirismas nereti attīstās bez simptomiem, bet to plīsums var būt dzīvībai bīstams. Agrīna diagnostika un dzīvesveida korekcija palīdz novērst aneirismu plīsumu un ar to saistītās komplikācijas.

Ja Jums vai Jūsu tuviniekiem ir paaugstināts risks – konsultējieties ar ārstu un nepieciešamības gadījumā veiciet izmeklējumus.

Šodien veiktā skrīninga apmeklējuma laikā Jums tiek rekomendēts:

- ☐ konsultācija pie invazīvā radiologa;
- ☐ konsultācija pie neuroķirurga;
- ☐ kontroles datortomogrāfijas angiogrāfija brahiocefālām artērijām pēc 1 gada ar sekojošu invazīvā radiologa vai neuroķirurga konsultāciju (nepieciešams nosūtījums no ģimenes ārsta);
- ☐ kontroles magnētiskās rezonanses izmeklējums galvai pēc 1 gada (nepieciešams nosūtījums no neuroķirurga vai neirologa).

**Vienotais pieraksta tālrunis
konsultācijām un izmeklējumiem:
67000610**

aslimnīca
RĪGAS AUSTRUMU KLĪNISKĀ UNIVERSITĀTES SLIMNĪCA

STACIONĀRS "GAILEZERS"
HIPOKRĀTA IELA 2, RĪGA

aslimnīca
MĀCĪBU CENTRS

Materiālu izstrādāja

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas:
Neiroķirurģs eksperts asoc. prof. Kaspars Auslands,
Invazīvā radioloģe, Radioloģijas centra vadītāja dr. Aina Kratovska,
Invazīvā radioloģe, Invazīvās radioloģijas nodaļas vadītāja
dr. Sanita Ponomarjova

afonds
AUSTRUMU SLIMNĪCAS ĀRSTĀLSTA FONDS

sadarbībā ar
sabiedrības veselības veicināšanas izdevuma atbalstītāju

B | BRAUN
SHARING EXPERTISE